

Chrysler-sölan útsett

Hægstirættur í USA hefur steðgað royndini at lata ítalsku fyrirtökuna Fiat keypa ta stóru ameríkonsku bilverksmiðjuna Chrysler. Avgerðin hjá rættinum kom eitt sindur óvart á fleiri, tí fyri nokkrum dögum síðani segði stjórnin í Washington, at það kann fáa álvarssamar avleiðingar, um arbeiðið at selja Chrysler verður seinkað, ella forðingar verða lagdar í vegin. Men tað fekk ikki stórvegis ávirkan á hægstarættardómaran Ruth Bader Ginsburg. Hon hefur gjørt av, at sölan skal ógildast, meðan rætturin kannar, um tað er neyðugt við hoyringum í sambandi við, at nakrir pensjónskassar hava mótmælt, at Fiat sleppur at keypa Chrysler. Pensjónskassarnir halda ikki, at teirra áhugamál eru nóg væl vard við søluni.

Oljufeløg ræðast íslenska kolvetnisskattin

Tað vakti ans, tá tað herfyri kom fram, at bara tvey oljufeløg høvdu boðið sær til at leita eftir olju í íslenskum øki. Okkurt bendir á, at ov harðar skattareglur hava fingið onnur feløg at halda seg burturi

OLJUVINNA

Arni Joensen
arni@sosialurinn.fo

Seinnavartin tann 15. mai hevði íslenska orkumálaráðið fingið umsóknir frá tveimum feløgum, sum søgdu seg vera sinnað at leita eftir olju og gassi undir havbotninum á Drekkaleiðini, sum er í landnyrðing úr Langanesi. Tá umsóknirnar nakrar dagar seinni vórdu brotnar upp, vísti tað seg, at onnur var frá Sagex Petroleum, og at hion var frá Aker Exploration.

Hóast verkætlanarstjórin hjá orkumálaráðnum, Kristinn Einarsson, segði seg vera væl nøgdan við, at tvær umsóknir vóru komnar, vakti úrslitið av útbjóðingini ans. Eitt var, at bara

tvey feløg vísu útbjóðingini áhuga, og eitt annað merkisvert var, at einki av teimum stóru feløgnum lá framvið. Sambært Kristini Einarssyni høvdu onnur feløg spurt seg fyri, og hann segði seg vænta, at tey fara at gera vart við seg á øðrum sinni.

Men hví var áhugin fyri at leita á Drekkaleiðini so lítil? Norski viðmerkingarinn og ráðgevin Hans Henrik Ramm heldur, at fyri íslendingar má tað vera eitt vónbrot, at bara tvey feløg søktu um leitið, og at hvørki SattolHydro ella onnur altjóða feløg lógu framvið. Hinvegin hefur einki feløg so góðar fyrirteytir í íslenskum øki sum Sagex, tí felagið hefur fyrr verið ráðgevi hjá íslensku myndugleikunum. Men verkætlanin er merkt av stórum váða, og tað fer at taka langa tíð, áðrenn tær fyrstu inntøkurnar koma upp av Drekkaleiðini. skrivur Hans Henrik Ramm í viðmerkingartænastu síni Behind The News.

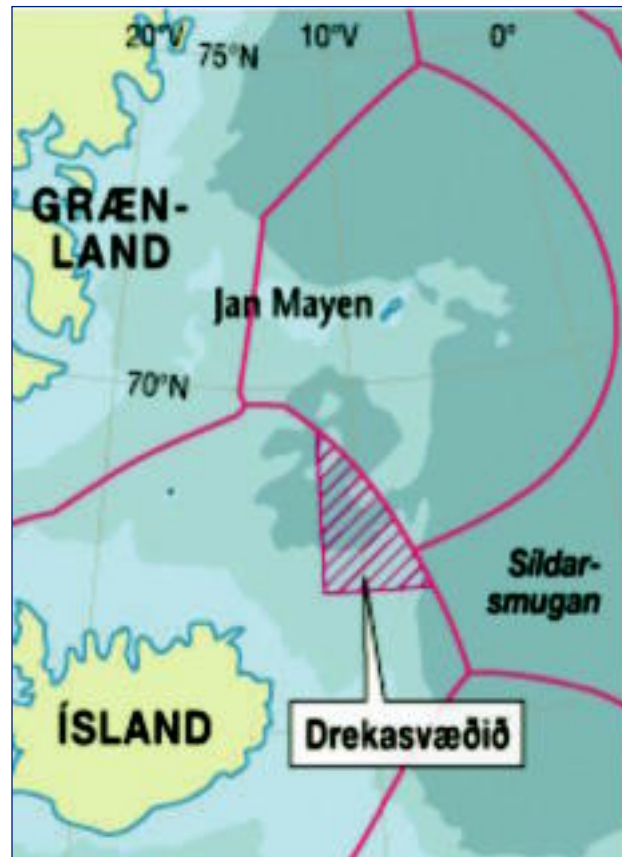
Hørð skattalóg

Norski viðmerkingarinn heldur, at tað eru ov harðar skattareglur í Íslandi, sum hava fingið fleiri oljufeløg at

leggja íslensku útbjóðingina til vikis. Í september í fjør kunngjordu íslensku myndugleikarnir eitt uppskot um eina skattalóg fyri kolvetnisskattinum. Uppskotið bleiv mettt sum lagaligt, men tá tann endaliga lógin bleiv samtykt í Altinginum í desember, var innihaldið broytt munandi frá tí upprunaliga uppskotinum. Hans Henrik Ramm ivast ikki í, at tað vóru hesar broytingarnar, sum fingu fleiri oljufeløg at leggja Ísland í skufftuna á hesum sinni.

Íslenska kolvetnisskattalógin arbeiðir við tveimum tíðarskeiðum. Tað fyrri skeiðið umfatir tíðina, til avlopið kemur upp á 20 prosent av framleiðsluvirðinum, og í hesum skeiðinum skal felagið rinda royalty av bruttoframleiðsluvirkinum uttan nakran frádrátt fyri útreiðslu. Framleiðsluvirðið er avgerandi fyri, hvussu nógv felagið skal rinda, og er talan um eitt økið, ið framleiðir nakað tað sama sum tað norska Ásgard, kann gjaldið koma upp á heili 70 prosent.

Sambært Hans Henrik Ramm er íslenska skipanin soleiðis háttað, at royaltygjaldið kann fara upp um

Drekkaleiðin er partur av Jan Mayen-ryggini millum Jan Mayen og Ísland

Kort: Morgunblaðið

100 prosent á leiðum, sum framleiða meiri enn 200 milliónir tunnur um árið. Hansara niðurstøða er, at ein oljuleið á Drekkaleiðini ella aðrastaðni á Jan Mayenryggini skal vera rættiliga stór, skal tað yvirhøvur lona seg at útvinna olju úr henni.

Kreppan broytti lógina

Íslenska figgjarmálaráðið hefur sagt, at myndugleikarnir valdu ta samtyktu kolvetnisskattalógina fyri at útvega ríkiskassanum inntøkur so tíðliga sum gjørligt. Hans Henrik Kvamm sigur, at tað er ikki torført at ímynda sær, at tað íslenska figgjarmálaráðið hevði ta tilstundandi kreppuna í hug-

anum, tá tað upprunaliga uppskotið um kolvetnisskattin bleiv broytt seinasta heyst.

- Men hetta má kallast stuttskygni, tí tað fara at ganga minst tiggju ár, áðrenn tær fyrstu inntøkurnar koma, og tá er sjálvt tann íslenska figgjarkreppan av, skrivur norski viðmerkingarinn. Ein annan vansa við teirri herdu skattalógini heldur hann vera, at hetta fær oljufeløgini at drála við at taka tær endaligu avgerðirnar um at seta iløgurnar í verk, og tí væntar hann, at íslendingar verða noyddir at broyta lógina.

Vóru í Føroyum

Íslendingar kunnaðu seg

um føroyska lóggávuna á kolvetnisskattinum, tá teir fyrireikaðu sína egnu. Petur Joensen, virkandi stjóri á Jarðfeingi, sigur við Sosialin, at umboð fyri Orkustofnum og vinnuáráðið í Reykjavík vóru í Føroyum og kunnaðu seg um ta føroysku kolvetnisskattalógina, sum regulerar sjálvt kolvetnisskattinum, men at minni dentur varð lagdur á kolvetnisskattalógina, tí tað arbeiðið bleiv gjørt í figgjarmálaráðnum.

Petur Joensen vil ikki gera viðmerkingar til íslensku kolvetnisskattalógina, og um hon kann hava ávirkað áhuga hjá oljufeløgum at leita á Drekkaleiðini. Hann ásanar tó, at tann íslenska lógin er øðrvísi enn tann føroyska, og at tað tykist, sum at tann "vanligi" skattur er lægri í Íslandi enn í Føroyum, men at teirra royalty tykist hægri enn okkara. Harafturat tykist serskatturinn vera hægri enn í Føroyum, sigur Petur Joensen. Hann leggur afturat, at at ein samanberandi mynd av skattatrystinum fæst tó ikki við at samanbera tey einstøku elementini í skattaskipanunum. Til tess neyðugt at gera útrokningar uppá nakrar hugsaðar verkætlanir.

Royal Greenland fær hálva milliard úr landskassanum

Fyri aðru ferð hefur Royal Greenland tørv á figgjartilgari hjálpi úr landskassanum, men hesaferð er tørvurin nóg stórri enn fyrru ferð

GRØNLAND

Arni Joensen
arni@sosialurinn.fo

Flemming Knudsen er stjóri í Royal Greenland (Mynd: KNR)

Tann nýggja samgongan í

Grønlandi fer at veita almennu fyrirtökuni Royal Greenland 500 milliónir krónur í almennari hjálpi. Tað váttaði komandi landsstýrisformaðurin Kuupik Kleist í gjár í samrøðu við danska kringvarpið.

Royal Greenland er í figgjartilgum trupulleikum, og fyrirtøkan hefur brúkt fyri einari hálvari milliard krónum, skal hon ikki fara í gjaldssteðg, sigur DR. Tað samsvarar ikki við tað, sum

stjórnin í Royal Greenland, Flemming Knudsen, hefur sagt. Hann viðgekk í gjár, at fyrirtøkan hefur figgjartilgum trupulleikar, men segði, at eingin vandi var fyri gjaldssteðgi. Sambært stjóranum hefur Royal Greenland drigist við alt ov stóra skuld líka síðani byrjanina.

Grønlandska heimastýrið eigur allan partapeningin í Royal Greenland, og hetta er aðru ferð, at fyrirtøkan

má fáa hjálpi úr landskassanum. Fyru ferð var hjálpin 200 milliónir krónur.

Øll vísu tað

Fráfarandi landsstýrisformaðurin, Hans Enoksen, sigur, at tað eigur ikki at koma óvart á nakran í tí politiska umhvørvinum, at Royal Greenland var í álvarssomum figgjartilgum trupulleikum.

Hans Enoksen segði í

gjár, at bæði landsstýrið og figgjarnavndin hjá Landsstýringinum vórðu kunnað um støðuna longu í november í fjør.

Hans Enoksen skilir ikki, at Finn Karlsen úr Atassut skal seta fram spurningar um Royal Greenland nú, tí Finn Karlsen var sjálvur á fundinum hjá landsstýringinum, tá tað viðgjörði støðuna í november, sigur hann.